

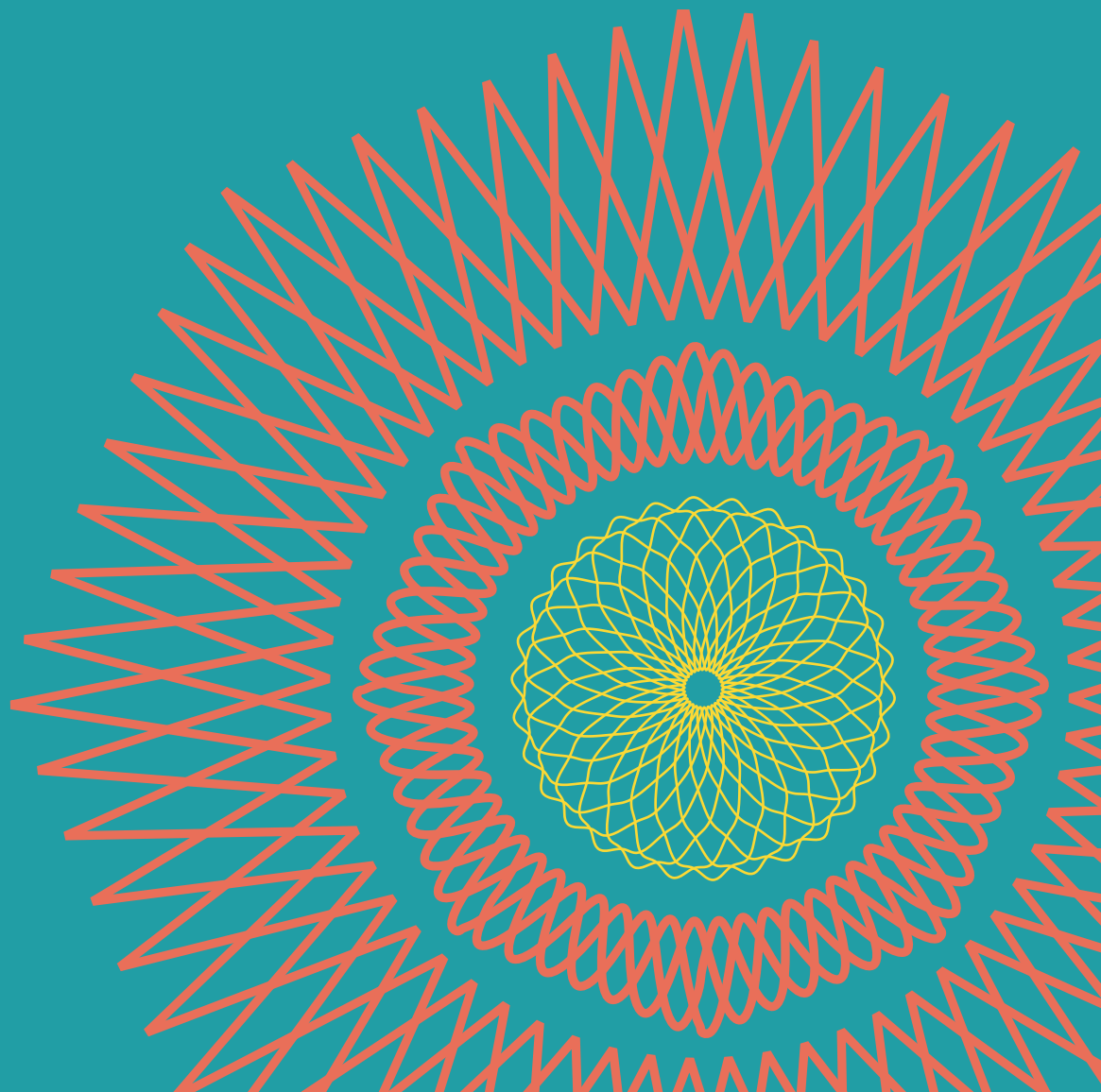

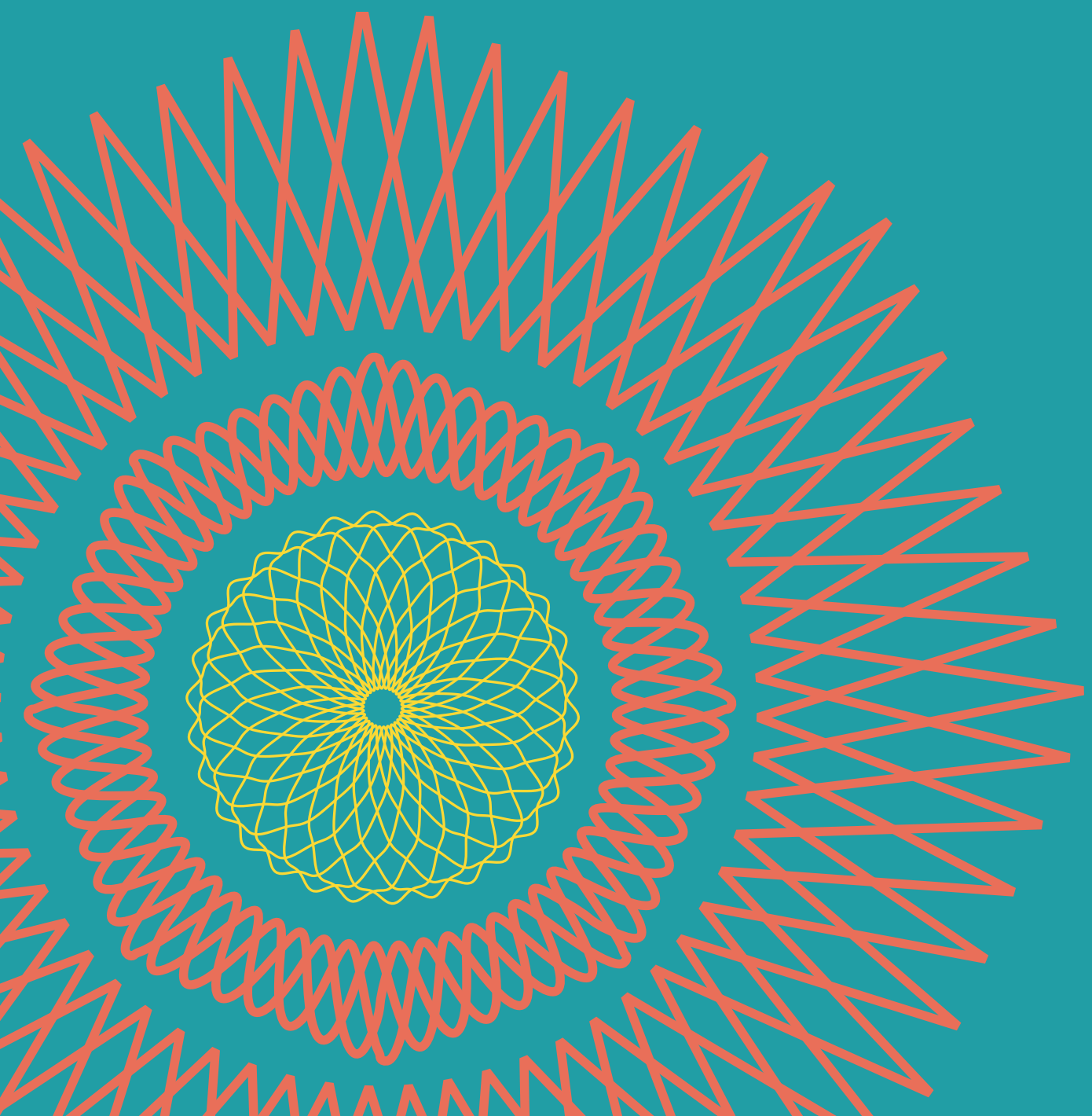
Barne- og
familiedepartementet

Statusdokument

Statusdokument for videreføring av Like muligheter i oppveksten

Samarbeidsstrategi for barn og ungdom i lavinntektsfamilier

Innhold

1	God omsorg i oppveksten	4
1	Øke barnetrygden (BFD)	4
2	Styrke den økonomiske rådgivningen i arbeids- og velferdsforvaltningen (AID)	4
3	NY – Styrke barne- og familieperspektivet i NAV (AID)	5
4	Endringer i gjeldsordningsloven (BFD)	5
2	Stabil bosituasjon og trygge nabolag	6
5	NY – Stortingsmelding om helhetlig boligpolitikk (KDD)	6
6	Boligeie for vanskeligstilte barnefamilier (KDD)	6
7	Bostøtte – satsing på barnefamilier (KDD)	7
8	Flere områdesatsinger (KDD)	7
3	Tidlig innsats i barnehage og grunnopplæring	8
9	Redusere økonomiske hindre for bruk av barnehage (KD)	8
10	Redusere økonomiske hindre for bruk av SFO/AKS (KD)	8
11	Styrke tidlig innsats i barnehage og skole (KD)	9
12	Gi et bedre tilbud til nyankomne elever (KD)	9
13	Redusere frafall i videregående opplæring (KD)	10
4	Økt deltakelse og inkludering i fritidsaktiviteter	11
14	NY – Styrke og starte evaluering av Tilskudd til inkludering av barn og unge (BFD)	11
15	NY – Handlingsplan for deltakelse i kultur- idretts- og friluftslivsaktiviteter for barn og unge (KUD)	12
16	Implementere Fritidserklæringen lokalt (BFD/KUD)	12
17	Styrke Tilskudd til lokale lag og foreninger (KUD)	13
18	Etablere tilskuddsordning for lokale korps og orkestre (KUD)	13
5	Redusere sosial ulikhet i barn og unges helse	14
19	Styrke helsestasjons- og skolehelsetjenesten (HOD)	14
20	NY – Opptrappingsplan for psykisk helse (2023–2033) (HOD)	14
21	Helsesatsingen (bedre helsehjelp for barn i barnevernet) (BFD/HOD)	15
22	NY – Folkehelsemeldingen (2022–2023) (HOD)	16
6	Inkludering og mestring i ungdomstiden	17
23	Bedre overgang til voksenlivet for levekårsutsatt ungdom fra 16–24 år (BFD/KD/AID)	17
24	Styrke kommunale tjenesters kompetanse om ungdomsmedvirkning (BFD)	17
25	NY – Oppfølging av utredning om fritidsklubber (BFD)	18
26	NY – Fortsette DigiUng-samarbeidet (BFD/HOD)	18
27	NY – Et bedre ettervernstilbud for unge voksne (BFD)	19
7	Tilknytning til arbeidslivet for ungdom og foreldre	20
28	NY – Innføring av ungdomsgaranti (AID)	20
29	NY – Melding om integreringspolitikken: Stille krav og stille opp (AID)	20
30	NY – Økt arbeidsretting av introduksjonsprogram (AID)	21
8	Forskning og statistikk	22
31	Mer kunnskap om oppvekst i lavinntekt og hva som faktisk hjelper (BFD)	22
32	Vurdere supplerende fattigdomsmål (BFD)	22
33	NY – Forsknings- og innovasjonsatsing om utsatte barn og unge (BFD, KD, HOD)	23
34	NY – Forskning på barrierer for deltakelse i kulturfrivilligheten (KUD)	23
9	Et felles løft for barn i lavinntektsfamilier	24
35	NY – Felles stortingsmelding om sosial utjevning og mobilitet for barn og unge (BFD/KD/AID/HOD/KUD)	24
36	NY – Samfunnsoppdrag om inkludering av barn og unge i utdanning, arbeids- og samfunnsliv (BFD/KD/AID/HOD/KUD)	25

1 God omsorg i oppveksten

1 Øke barnetrygden (BFD)

Barnetrygden skal bidra til å dekke utgifter til forsørgelse av barn og er særlig viktig for barnefamilier med lave inntekter. I denne regjeringsperioden er barnetrygden økt for barn over 6 år og for barn med enslige forsørgere. Fra 1. september 2022 har barnetrygden også blitt holdt utenfor ved utmåling av sosialhjelp. Barnetrygden øker den disponible inntekten til alle barnefamilier, men har størst betydning for barnefamilier med lave inntekter. Økt barnetrygd styrker foreldres mulighet til å dekke behov hos barna og gjøre investeringer i deres oppvekst. Bedre råd gjennom økt barnetrygd kan også bidra til å redusere økonomisk stress i familien, som videre kan ha positive konsekvenser for barna.

I 2023 kom ekspertgruppen om barn i fattige familier (Rege-gruppen), nedsatt av regjeringen, med flere anbefalinger knyttet til barnetrygden. Gruppen anbefalte blant annet å skattlegge og øke ytelsen, utjevne de ulike satsene for barn over og under 6 år og dele barnetrygden likt mellom foreldrene. Regjeringens vurdering og oppfølging av Rege-gruppens anbefalinger vil inngå i den kommende stortingsmeldingen om sosial utjevning og sosial mobilitet blant barn og unge (SUM), jf. tiltak 35, som etter planen skal legges frem for Stortinget våren 2025.

2 Styrke den økonomiske rådgivningen i arbeids- og velferdsforvaltningen (AID)

Økonomisk rådgivning, herunder gjeldsrådgivning, er en del av veiledningsplikten som NAV-kontor har etter sosialtjenesteloven. Tjenesten har i utgangspunktet alle kommunens innbyggere som målgruppe, men er en spesielt viktig tjeneste for økonomisk vanskeligstilte familier og familier med lavinntekt.

Det er over flere år iverksatt tiltak for å bedre tilgjengeligheten i tilbudet til personer med økonomi- og gjeldsproblemer, og heve kvalitet og kompetanse i tjenesten. NAVs økonomi- og gjeldsrådgivningstelefon er et lavterskeltilbud og supplement til den personlige rådgivningen i NAV-kontorene. Kapasiteten ved den landsdekkende økonomirådstelefonen er styrket. Det er utviklet en digital veiviser for økonomisk rådgivning på nav.no.

Statsforvalterne gjennomfører opplæring og kompetanseheving gjennom kurs, samlinger og faglige fora for ansatte i NAV-kontorene som jobber med økonomisk råd og veiledning. Fagmateriell for NAV-veiledere og til bruk i undervisning oppdateres jevnlig. Det er opprettet en råd og veiledningstjeneste der NAV-veiledere kan få bistand av et kompetansesenter innen økonomi og gjeldsrådgivning. En ekstern utredning vil etter planen foreligge høsten 2024 og vil bidra til et oppdatert kunn-

skapsgrunnlag om den økonomiske rådgivningen i NAV- kontorene som grunnlag for å videreutvikle tjenesten.

3 NY – Styrke barne- og familieperspektivet i NAV (AID)

Arbeids- og velferdsforvaltningen (NAV) forvalter en rekke tjenester og ytelser av betydning for barnefamilier, og tar mange avgjørelser som direkte eller indirekte berører barn. Det er viktig at barns særskilte behov blir ivaretatt i foreldrenes møte med NAV. Barnets beste skal være et moment i alle vurderinger NAV gjør som berører barn.

Arbeids- og velferdsdirektoratet har utarbeidet en veileder for hvordan barneperspektivet skal anvendes i NAV sin praksis. Veilederen omfatter hele arbeids- og velferdsforvaltningen, både sosialtjenesteområdet og den statlige forvaltningen. Veilederen gir en overordnet beskrivelse av når og hvordan NAV skal vurdere barnets beste. KS, Barneombudet og Sentralt brukerutvalg i NAV har gitt innspill underveis i arbeidet med veilederen. Det vil kunne være behov for ytterligere veiledning på de enkelte fagområdene. Arbeids- og velferdsdirektoratet har også utarbeidet kompetansemateriell om ivaretagelse av barneperspektivet og oppfølging av barnefamilier.

4 Endringer i gjeldsordningsloven (BFD)

Regjeringen la frem et lovforslag om endringer i gjeldsordningsloven 22. mars 2024. Gjeldsordningsloven er et av de viktigste offentlige virkemidlene for å løse gjeldsproblemer i en husholdning og har som formål å gi skyldnere med alvorlige gjeldsproblemer en mulighet til å få kontroll over sin økonomi gjennom en frivillig eller tvungen gjeldsordning med sine kreditorer. Alvorlige gjeldsproblem henger i stor grad sammen med levekårsproblem som arbeidsledighet, uføre, lite utdanning og lav inntekt. Langvarige gjeldsproblem i en husholdning har stor innvirkning på barns oppvekstvilkår.

Formålet med endringene er å forenkle og oppmyke regelverket, særlig for sosialt utsatte skyldnere og skyldnere med barn. Skyldnere skal blant annet komme raskere i gang med gjeldsordningen, når det ikke lenger er et krav om å få til en utenrettslig gjeldsordning på egen hånd eller med bistand fra et Nav-kontor før søknad fremsettes. Det skal i større grad enn i dag legges vekt på sosiale hensyn hos skyldneren ved fastsettelse av gjeldsordningsperioden, for eksempel ved omsorg for mindreårige barn, sykdom i husholdningen og lignende. Det tas sikte på ikrafttredelse av lovendringene 1. januar 2025.

I forbindelse med revisjonen av gjeldsordningsloven, innførte regjeringen 1. juli 2023 en ny «ungdomssats» for livsopphold for barn i alderen 15 år og over. Hensikten var å forbedre de økonomiske rammene for barnefamilier ved gjeldsordning og utleggstrekk.

2 Stabil bosituasjon og trygge nabolag

5 NY – Stortingsmelding om helhetlig boligpolitikk (KDD)

Bolig og nærområder utgjør en viktig ramme for barn og unges oppvekst. En god og stabil bosituasjon i et trygt nabolag er avgjørende for barn og unges levekår og livskvalitet. Tilfredsstillende boforhold bidrar til barn og unges læring, utvikling, helse og muligheter i arbeidsmarkedet på sikt. En aktiv og helhetlig boligpolitikk er viktig for å bidra til bedre boforhold for barn og unge i lavinntektsfamilier.

Regjeringen la fram Meld. St. 13 (2023–2024) *Bustadmeldinga – Ein heilskapleg og aktiv bustadpolitikk for heile landet* i mars 2024. Meldingen gir en helhetlig gjennomgang av boligpolitikken og peker retning for arbeidet framover. Regjeringen har et klart mål: folk skal kunne bo trygt og godt over hele landet – både i by og land. Meldingen varsler fire innsatsområder som sammen kan bidra til å bedre barn og unges levekår:

1. Flere skal få mulighet til å eie egen bolig. Barnefamilier er en prioritert målgruppe i startlånsordningen, jf. tiltak 6.
2. Leiemarkedet skal være trygt og forutsigbart. Regjeringen legger fram en fornyet leiemarkedspolitikk som kan bidra til tryggere boforhold og bedre tilgang på egnede boliger for barnefamilier og unge som leier bolig. Til dette ligger det også å vurdere endringer i bostøtten, jf. tiltak 7.
3. Ta vare på boligene vi har, og bygge de vi trenger. Mer velfungerende bolig- og byggemarkeder kan bidra til at folk kan bo i egnede boliger i hele landet.
4. Forsterket innsats for de som ikke selv klarer å skaffe og beholde en egnet bolig. Regjeringens mål er at ingen skal være bostedsløse. Barn og unge er prioriterte.

6 Boligeie for vanskeligstilte barnefamilier (KDD)

Eierlinjen i den norske boligpolitikken har bidratt til at de fleste bor godt og trygt. Sannsynligheten for trygge boforhold, god helse og gode oppvekstsvilkår er generelt større for den som eier boligen de bor i, sammenlignet med de som leier bolig.

Startlån er det viktigste virkemidlet for å hjelpe personer med langvarige boligfinansieringsproblemer inn i en eid bolig. Lånet kan gis i kombinasjon med kommunale boligtilskudd til etablering og tilpasning. Siden regjeringen overtok i 2021 har Husbankens låneramme økt med 10 mrd. kroner, og en stor del av økningen går til startlån. Siden 2016 har barnefamilier vært en prioritert målgruppe innenfor startlåneordningen. I 2023 utgjorde barnefamilier 61 prosent av alle husstander som fikk startlån.

7 Bostøtte – satsing på barnefamilier (KDD)

I denne regjeringsperioden har bostøtten blitt styrket ved inngangen til 2022, både generelt og spesielt for husstander med flere personer. For husstander med barn ble ordningen ytterligere styrket i 2023, parallelt med at barnetillegget til ytelser ble økt. Midlertidig regelverk i perioden 1. desember 2021 – 1. april 2024 har medført at i gjennomsnitt 20 000 flere husstander enn normalt har mottatt bostøtte, av disse i gjennomsnitt 5 500 med barn. I 19 av de 28 månedene har de som har mottatt bostøtte også fått ekstra utbetalinger som hjelp til å dekke høye strømregninger.

I boligmeldingen står det at regjeringen vil vurdere ulike endringer i bostøtteordningen. Blant annet skal det vurderes tiltak for å gjøre bostøtteordningen mer forutsigbar, særlig for barnefamilier. Ekspertgruppen om barn i fattige familier (Rege-gruppen), pekte i sin rapport på dette som en særlig utfordring. Rege-gruppen vurderte også at inntekten til husstandsmedlemmer som fortsatt går på videregående skole, ikke bør inngå i inntektsgrunnlaget for beregning av bostøtte. Regjeringen vil vurdere å innføre et fribeløp i inntekt for 18- og 19-åringer som bor hjemme.

8 Flere områdesatsinger (KDD)

Tilskudd til områdesatsinger er et virkemiddel for å gjøre en ekstra innsats i områder med konsentrasjon av levekårsutfordringer. Tilskuddet skal bidra til å jevne ut sosiale ulikheter ved at flere beboere i et område med levekårsutfordringer kan bli økonomisk selvstendige gjennom arbeid, og bli aktive deltakere i lokalsamfunn og storsamfunn. Det skal også bidra til varige forbedringer av tjenester og bedre fysiske og sosiale nærmiljøkvaliteter i levekårsutsatte områder. Ekspertgruppen om barn i fattige familier (Rege-gruppen) vurderte at områdesatsinger kan bidra til bedre oppvekstvilkår for barn i fattige familier, og anbefalte flere områdesatsinger, samtidig som det gjennomføres flere evalueringer av virkninger for barn og unge.

Staten vil i 2024 inngå intensjonsavtaler om områdesatsinger med 5 nye kommuner; Larvik, Halden, Indre Østfold, Gjøvik og Tromsø. I tillegg får Stavanger en ny avtale for to nye områder, mens Trondheim får utvidet sin områdesatsing med et nytt område. Avtalene er femårige. Områdesatsingene ble også utvidet i 2023 med 4 kommuner; Kristiansand, Skien, Sarpsborg og Fredrikstad. Avtalene med Oslo, Drammen, Bergen og Trondheim videreføres. Avtalen med Stavanger om områdesatsing på Storhaug går ut 2024 og videreføres ikke ette det.

3 Tidlig innsats i barnehage og grunnopplæring

9 Redusere økonomiske hindre for bruk av barnehage (KD)

Alle barn skal få mulighet til å delta i det fellesskapet barnehagen gir, og det er derfor viktig å holde foreldrebetalingen lav og sikre gode moderasjonsordninger. Regjeringen gjennomfører i 2024 en rekke tiltak som skal redusere økonomiske hindre for bruk av barnehage:

- Regjeringen reduserer maksimalprisen for foreldrebetaling i barnehagen fra 3000 kroner per måned til 2000 kroner per måned fra og med 1. august 2024.
- Regjeringen reduserer maksimalprisen til 1500 kroner per måned i kommuner med sentralitetsindeks 5 og 6 fra og med 1. august 2024.
- Regjeringen viderefører ordningen fra 2023 med gratis plass i barnehage for tredje barn og oppover for familier med tre eller flere barn i barnehage samtidig.
- Regjeringen viderefører ordningen fra 2023 med gratis barnehage for alle 1-5-åringer i tiltakssonen i Finnmark og Nord-Troms.
- Regjeringen viderefører moderasjonsordningen med et nasjonalt minstekrav til foreldrebetaling som innebærer at ingen familier skal betale mer enn 6 prosent av samlet skattbar inntekt for en barnehageplass, med maksimalprisen som øvre grense.
- Regjeringen viderefører ordningen med 20 timer gratis kjernetid i barnehage per uke for barn i alderen 2-5 år i familier med lav inntekt. Fra og med 1. august 2024 er inntektsgrensen 642 700 kroner.

10 Redusere økonomiske hindre for bruk av SFO/AKS (KD)

Skolefritidsordningen/Aktivitetsskolen (SFO/AKS) er en viktig arena for inkludering. Tilbudet kan bidra til sosial utjevning ved å gi alle barn tilgang til en felles arena for lek, læring, vennskap og kultur- og fritidsaktiviteter. Det er elever som ikke deltar i SFO på grunn av familieøkonomien, og regjeringen vil at alle barn skal ha mulighet til å delta gjennom følgende tiltak:

- Høsten 2022 innførte regjeringen 12 timer gratis SFO per uke for elever på 1. trinn.
- Høsten 2023 ble ordningen utvidet til å omfatte elever på 2. trinn.
- Fra høsten 2024 utvides ordningen ytterligere, slik at den også gjelder elever på 3. trinn.

11 Styrke tidlig innsats i barnehage og skole (KD)

Regjeringen er opptatt av at alle barnehagebarn og skoleelever skal ha et godt tilbud der det gis hjelp og støtte så tidlig som mulig. Dette skal blant annet følges opp gjennom følgende tiltak:

- Regjeringen la i januar 2023 frem *Barnehagen for en ny tid*. Nasjonalbarnehagestrategi mot 2030. Gjennom strategien vil regjeringen legge til rette for at alle barn i Norge skal få anledning til å delta i barnehagefellesskapet, og at kvaliteten i barnehagene skal bli bedre og mer likeverdig over hele landet.
- Regjeringen styrker tilskuddet til økt pedagogtetthet i barnehage i levekårsutsatte områder med 25 mill. kroner slik at tilskuddet i 2024 samlet blir på 105 mill. kroner.
- Regjeringen har i 2024 styrket arbeidet for et trygt, godt og inkluderende skolemiljø med 35 mill. kroner. Midlene skal både gå til en pakke for å øke kompetansen i sektoren slik at blant annet mobbetallene går ned, og til å styrke statsforvalternes arbeid med å støtte og veilede skoler og kommuner med å utvikle trygge skolemiljø og redusere saksbehandlingstiden for skolemiljø saker.
- Regjeringen setter i 2024 av 20 mill. kroner til innsats for lesemotivasjon og leseferdigheter og øker tilskuddet til skolebibliotek fra 25 til 30 mill. kroner
- Regjeringen styrker kompetanseløftet i spesialpedagogikk og inkluderende praksis med 5 mill. kroner til totalt 160 mill. kroner i 2024.

12 Gi et bedre tilbud til nyankomne elever (KD)

Nyankomne elever som både skal starte på skolen i et nytt land og lære seg norsk på kort tid, har en særskilt utfordring i skolen. Regjeringen ønsker å gjøre det lettere for dem å gjennomføre skolegangen gjennom å legge godt til rette for god opplæring:

- Nasjonalt senter for flerkulturell opplæring (NAFO) har ulike tiltak som skal gjøre opplæringen bedre for minoritetsspråklige elever, inkludert nyankomne elever.
- Utdanningsdirektoratet har utviklet et nytt digitalt kartleggingsverktøy i grunnleggende norsk for språklige minoriteter i skolen, og verktøyet blir videreutviklet i 2024.
- Det er utviklet pedagogiske ressurser for barnehage og læringsressurser for skole beregnet på ukrainske barn og unge.

13 Redusere frafall i videregående opplæring (KD)

Regjeringen ønsker at alle skal fullføre videregående opplæring og bli kvalifisert til læreplass, arbeid og videre utdanning gjennom følgende tiltak:

- Regjeringen har i 2024 prioritert om lag 1,2 mrd. kroner til den største reformen i videregående opplæring siden Reform 94.
- Ny opplæringslov skal etter planen gjelde fra høsten 2024, og den innebærer en utvidet rett til videregående opplæring frem til man har fullført og bestått med studie- eller yrkeskompetanse.
- Lovendringene innebærer også en plikt til en trygg og god overgang fra grunnskole til videregående opplæring.
- Det forebyggende arbeidet mot frafall i videregående opplæring foregår primært i skolen og i lærebedrift. For de elevene som likevel faller fra, skal de fylkeskommunale oppfølgingstjenestene finne tiltak for opplæring og/eller arbeid. Den øvre aldersgrensen for den fylkeskommunale oppfølgingstjenestens målgruppe utvides fra 21 år til 25 år.
- Borteboerstipendet er økt for å hindre at geografi og privatøkonomi ikke skal være til hinder for at unge får den opplæringen de ønsker seg.
- Utstyrsstipendet er økt for bedre samsvar mellom stipend og utgifter den enkelte har til nødvendig utstyr i opplæringen.
- Regjeringen varslet i Prop. 1 S (2023–2024) for Kunnskapsdepartementet at det skal lages en strategi for at elever ned nedsatt funksjonsevne skal få et bedre og mer likeverdig tilbud i videregående opplæring.
- Regjeringen viderefører tilskuddet for at flere skal få læreplass, dette som en oppfølging av *Samfunnskontrakten for flere læreplasser (2022–2026)* som har som mål at alle elever som er formelt kvalifisert, skal få læreplass

4 Økt deltakelse og inkludering i fritidsaktiviteter

14 NY – Styrke og starte evaluering av Tilskudd til inkludering av barn og unge (BFD)

I 2022 ble tre tilskuddsordninger rettet mot utsatte barn og unge slått sammen til én tilskuddsordning: *Nasjonal tilskuddsordning for å inkludere barn og unge, Barne- og ungdomstiltak i større bysamfunn og Støtte- og oppfølgingsfunksjoner for ungdom.*

Den sammenslåtte ordningen *Tilskudd til inkludering av barn og unge* skal bidra til utvikling av åpne møteplasser, deltakelse på ferie- og fritidsaktiviteter og fullføring av utdanningsløp. Målet er å legge til rette for at alle barn og unge får mulighet til mestring og samfunnsdeltakelse.

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir) forvalter ordningen og tar ved fordeling av midlene hensyn til ulike utenforskapsindikatorer i kommunene. Dette omfatter blant annet antall barn i familier med vedvarende lavinntekt. Gjennom ordningen kan kommuner, frivillige organisasjoner og private aktører søke om tilskudd blant annet lokale fritidskasser, utstyrssentraler, fritidsklubber, ferieaktiviteter, aktivitetsguider og jobbtillbud for ungdom. Ordningen dekker også tilskudd til loser som skal hjelpe unge med å fullføre skoleløp. Det er gjort flere grep for å forenkle ordningen og øke forutsigbarheten for tilskuddsmottakerne. I dag kan tilskuddsmottakerne for eksempel motta tilskudd inntil 3 år uten å måtte søke på nytt, og søknads- og tildelingstidspunktet er flyttet noe tidligere på året.

I denne regjeringssperioden er ordningen styrket med til sammen 231 mill. kroner, og i 2024 utgjør den totalt 758 mill. kroner. En del av den økte bevilgningen har blitt prioritert til aktivitetstypene lokale fritidskasser og utstyrssentraler. Det er mange aktører som mottar tilskudd gjennom ordningen, og for 2022 rapporterte tilskuddsmottakerne at over 400 000 barn i målgruppen ble nådd med aktivitet gjennom ordningen. Bufdir har i 2024 igangsatt en begrenset evaluering av aktivitetstypen lokale fritidskasser, som er en ny aktivitetstype fra 2022. Gjennom lokale fritidskasser kan målgruppen søke om å få dekket utgifter forbundet med deltakelse i fritidsaktiviteter. I 2025 skal hele tilskuddsordningen evalueres, både med hensyn til måloppnåelse og forvaltning av ordningen.

15 NY – Handlingsplan for deltakelse i kultur- idretts- og friluftslivsaktiviteter for barn og unge (KUD)

Det er en utfordring at barn og unge som vokser opp i familier med mindre ressurser deltar langt sjeldnere enn barn i familier med god økonomi, høy utdanning og stort nettverk. Forskjeller i deltakelse er en sammensatt utfordring som må løses i fellesskap.

Regjeringens mål og politikk med Handlingsplanen, som ble lansert våren 2024, er at alle barn uavhengig av kjønn, økonomi, innvandrerbakgrunn og funksjonsnedsettelser, skal ha like muligheter til å delta i kultur-, idretts og friluftaktiviteter. Handlingsplanen setter søkelys på deltakelse i organiserte og egenorganiserte aktiviteter innen kultur, idrett og friluftsliv, og opplevelser av profesjonell kunst og kultur.

Handlingsplanen setter også søkelys på innsatsområder og tiltak som skal gjøre det lettere for alle å delta. Staten, fylkeskommuner, kommuner, frivillige organisasjoner og private givere er alle viktige aktører for deltakelse for alle barn og unge. Det er satt av 10 mill. kroner til oppfølging av planen i 2024.

16 Implementere Fritidserklæringen lokalt (BFD/KUD)

I denne regjeringsperioden har Fritidserklæringen blitt fornyet. Fritidserklæringen er en intensjonsavtale som slår fast at alle barn skal ha rett til å delta jevnlig i fritidsaktiviteter sammen med andre barn. I august 2022 signerte flere departementer, KS, frivillige organisasjoner og andre aktører en oppdatert versjon av erklæringen. Flere nye organisasjoner sluttet seg til erklæringen ved re-signeringen. Oppfølgingen av Fritidserklæringen koordineres nasjonalt gjennom jevnlig møter i samarbeidsgruppen for erklæringen. Bufdir er sekretariat for arbeidet med erklæringen.

I 2023 staket samarbeidsgruppen ut en retning for arbeidet med Fritidserklæringen ved å definere tre prioriterte områder. Samarbeidsgruppen skal i 2023-2024:

1. Øke den lokale implementeringen og anvendelsen av Fritidserklæringen, og bidra til å få på plass gode samarbeid mellom frivilligheten og kommunene. Etablere rammer for lokale fritidserklæringer.
2. Bidra til erfaringsutveksling mellom kommuner og å spre gode eksempler om ordninger for å dekke kostnader til fritidsaktiviteter for barn i familier som har behov for dette.
3. Styrke barn og unges medvirkning i arbeid med barn og unges fritid.

Lokal fritidserklæring er en plan som kommunene kan utarbeide og bruke for å realisere intensjonene i Fritidserklæringen i egen kommune, tilpasset lokale forhold. I 2023 ble det laget en mal for utforming av lokale fritidserklæringer som kommunene kan laste ned.

Regjeringen fortsetter samarbeidet med de andre aktørene for å realisere målene i erklæringen.

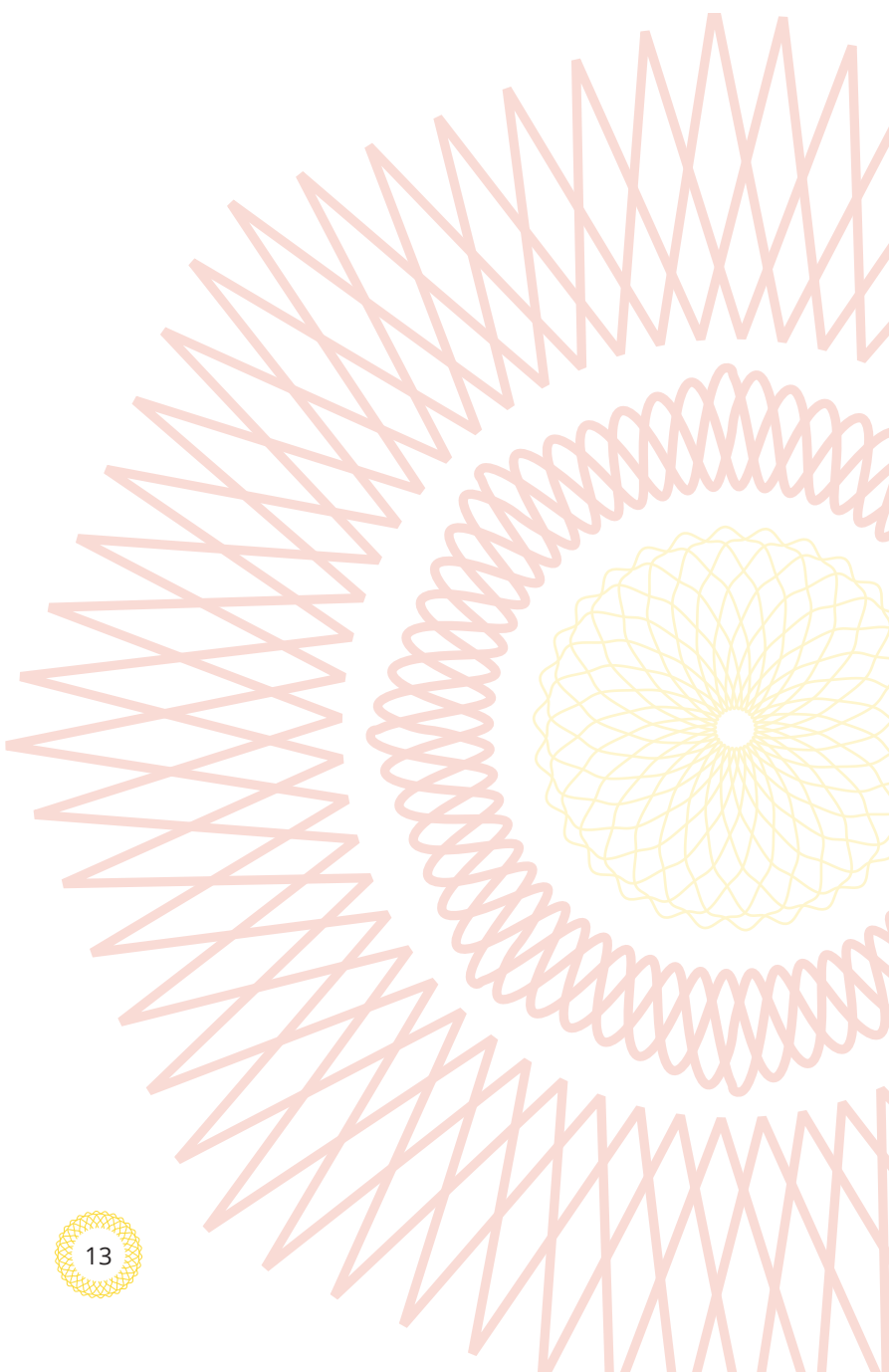
17 Styrke Tilskudd til lokale lag og foreninger (KUD)

Tilskudd til lokale lag og foreninger, også kalt lokale aktivitetsmidler (LAM), er midler til lokalidretten i Norge. Midlene går i sin helhet til idrettslag og foreninger som skal bidra til økt aktivitetstilbud og til å holde kostnadene nede. LAM-ordningen er en grunnstøtteordning som gir store rom for lokale tilpasninger og prioriteringer.

Ordningen er på 485 mill. kroner i 2024 og er en økning på 38,5 mill. kroner fra 2023.

18 Etablere tilskuddsordning for lokale korps og orkestre (KUD)

Det er gitt tilskudd til Norsk Musikkråd over spillemidler til kultur i 2023. Bakgrunnen for tiltaket er nedgang i barn og unges deltakelse i lokale orkestre og korps de siste årene. En evaluering og vurdering av videreføring av tilskuddet vil gjøres i forbindelse med spillemiddelfordelingen i 2024.

5 Redusere sosial ulikhet i barn og unges helse

19 Styrke helsestasjons- og skolehelsetjenesten (HOD)

Helsestasjons- og skolehelsetjenesten er den viktigste tjenesten rettet mot barn, unge og deres familier, gravide og barselfamilier. Tjenesten har svært høy oppslutning i befolkningen og når ut til de fleste i sin målgruppe. Tilbudet er gratis og har høy tillit i befolkningen. Universelle tiltak og tidlig innsats i helsestasjon- og skolehelsetjenesten er viktig for å blant annet utjevne sosial ulikhet i helse. I møte med den enkelte må det tas utgangspunkt i den enkeltes behov og forutsetninger, med mål om å øke helsekompetansen. Gravide, barn og unge som strever har behov for trygge rammer. Betydningen av å fremme et godt samspill mellom foreldre og barn er vektlagt. Styrking av foreldrerollen vil kunne bidra til å trygge foreldre og skape et godt oppvekstmiljø for barn og ungdom. Tjenesten er sentral i tverrsektorielt samarbeid på systemnivå og har samarbeid med barnehage, skole, og andre kommunale tjenester og spesialisthelsetjenesten.

Hurdalsplattformens punkt om å styrke helsestasjons- og skolehelsetjenesten følges opp i Opptrappingsplanen for psykisk helse, folkehelsemeldingen og Nasjonal helse- og samhandlingsplan. Rammetilskuddet til kommunene er økt og det samme gjelder tilskuddsordningen Styrking og utvikling av helsestasjons- og skolehelsetjenesten. Det er etablert et nasjonalt tverrfaglig kompetansemiljø for helsestasjons- og skolehelsetjenesten.

20 NY – Opptrappingsplan for psykisk helse (2023–2033) (HOD)

I 2023 la regjeringen fram Meld. St. 23 (2022–2023) *Opptrappingsplan for psykisk helse (2023–2033)*. I opptrappingsplanen peker regjeringen ut en retning for utviklingen av politikken innen hele det psykiske helsefeltet. Opptrappingsplanen består av tre store innsatsområder: Helsefremmende og forebyggende psykisk helsearbeid, gode tjenester der folk bor og tilbudet til personer med langvarige og sammensatte behov.

Opptrappingsplanen omfatter hele befolkningen og har særlig oppmerksomhet mot barn og unge. Det overordnede målet med opptrappingsplanen er at flere skal oppleve god psykisk helse og livskvalitet, og at de som har behov for psykisk helsehjelp skal få god og lett tilgjengelig hjelp. Sannsynligheten for å utvikle angst, depresjon og atferdsproblemer er seks ganger høyere hos barn som vokser opp i fattigdom, enn for andre barn. Det er derfor også et viktig helsepolitisk mål at barn ikke skal vokse opp i vedvarende lavinntekt.

Opptrappingsplanen er en helhetlig plan for å bedre den psykiske helsen i Norge og utvikle det samlede tjenestetilbudet de neste ti årene. I starten av planperioden, står tverrsektorielle helsefremmende og forebyggende innsatser sentralt. Grunnlaget for god psykisk helse og livskvalitet legges gjennom hele livet og der innbyggerne lever livene sine. Tiltakene må derfor utvikles og iverksettes i flere sektorer.

Regjeringen vil videre prioritere å styrke tilgangen til lavterskeltjenester i kommunene som ikke krever henvisning eller diagnose. Planen er rettet inn både mot befolkningen som helhet og mot personer som står i fare for å utvikle eller har utviklet psykiske problemer eller lidelser, og deres pårørende. Helse- og omsorgsdepartementet jobber med en gjennomføringsplan. Opptrappingsplanen skal følges opp både tverrdepartementalt og tverrdirektoralt.

I 2024 er det bevilget 250 mill. kroner til styrkede tiltak på psykisk helse- og rusfeltet. Av de 250 mill. kronene går 150 mill. kroner på økt rammetilskudd til kommunene begrunnet med psykisk helse og rus. I tillegg er det bevilget 110 mill. kroner til døgntilbudet innen psykisk helsevern, med særlig vekt på barn og unge og de med alvorlige lidelser.

21 Helsesatsingen (bedre helsehjelp for barn i barnevernet) (BFD/HOD)

Barn i lavinntektsfamilier har økt risiko for å motta tiltak fra barnevernet. Samtidig har barn med tiltak i barnevernet større omfang av helseplager enn andre barn. Både nasjonale og internasjonale studier viser at både barn som får hjelpetiltak i hjemmet, og barn som bor i fosterhjem og institusjon, har økt risiko for helseproblemer. Helse- og omsorgsdepartementet og Barne- og familiedepartementet har over tid samarbeidet om en helsesatsing i barnevernet. Målet er å bidra til et bedre tilbud til barn og unge i barnevernet.

Blant tiltakene som er igangsatt er utprøving og utrulling av tverrfaglig helsekartlegging av barn som skal flytte ut av hjemmet, utvidelse av nasjonalt forløp for barnevern (kartlegging og utredning av psykisk, somatisk og seksuell helse, tannhelse og rus) samt bruk av helseansvarlig på barnevernsinstitusjoner og barnevernsansvarlig i psykisk helsevern for barn og unge. Fremover skal det legges særlig vekt på tiltak rettet mot tidlig innsats for å avdekke behov for helsehjelp og tettere oppfølging for å sikre at barn i barnevernet får den helsehjelpen de har behov for. Det skal også legges vekt på utvikling av tjenester tilpasset barn i barnevernet sine behov for helsehjelp og stabilitet, samt bedre koordinering av innsatsen overfor barn med behov for hjelp fra ulike sektorer.

22 NY – Folkehelsemeldingen (2022–2023) (HOD)

Meld. St. 15 (2022–2023) *Folkehelsemeldinga – nasjonal strategi for utjamning av sosiale helseforskjellar* ble lagt fram i mars 2022. Det er et samfunnsansvar å sikre at alle har gode forutsetninger for et godt liv med god helse. God helse og gode levekår henger sammen, og folkehelsepolitikken må legge til rette for en bedre helse for alle. Dette vil også bidra til å redusere sosial ulikhet. Tiltak skal innrettes slik at de har størst effekt for folk som trenger det mest, men samtidig være bra for alle.

Helsevanene som blir etablert tidlig i livet, påvirker mulighetene til å lykkes i utdanning og i arbeidslivet. Regjeringen har forsterket innsatsen for helsefremmende levevaner gjennom ny nasjonal tobakksstrategi, tiltak for å fremme fysisk aktivitet og et sunt kosthold, og videreføring av en restriktiv alkoholpolitikk.

Psykisk helse kan fremmes gjennom godt folkehelsearbeid. Å mestre hverdagen har stor betydning for å ha god psykisk helse og høy livskvalitet. Det er et mål å redusere andelen av befolkningen med lav livskvalitet og å utjevne de sosiale forskjellene. Regjeringen vil videreutvikle fellesarenaene i samfunnet som gir aktivitet, fellesskap, engasjement og opplevelser for alle.

Det helsefremmende arbeidet i nærmiljøet og lokalsamfunnet bør skje i et samarbeid mellom kommunen, frivillige organisasjoner, private aktører og brukerorganisasjoner. Samtidig er det nødvendig at staten bidrar med sine virkemidler til understøttelse for arbeidet i kommunene. Regjeringen har varslet at folkehelseloven skal revideres og forsterkes.

6 Inkludering og mestring i ungdomstiden

23 Bedre overgang til voksenlivet for levekårsutsatt ungdom fra 16–24 år (BFD/KD/AID)

For barn og ungdom i lavinntektsfamilier kan overganger til ulike stadier i livet være ekstra sårbare. Dette inkluderer overgangen fra ungdomstid til voksenliv, gjennom deltakelse i høyere utdanning eller arbeidsliv. For mange er dette også overgangen fra å bli forsørget av foreldre til å leve på egen inntekt, inkludert å flytte hjemmefra. En oppvekst i lavinntekt reduserer sannsynligheten for overgang til arbeid. Dette henger sammen med kortere utdanning samt økt risiko for å falle fra videregående opplæring. Samtidig er fullført videregående opplæring blitt stadig viktigere for å få en stabil tilknytning til arbeidslivet.

Bedre overgang til voksenlivet for barn i familier med lav inntekt og/eller lav utdanning vil være et viktig innsatsområde i den kommende stortingsmeldingen om sosial utjevning og sosial mobilitet blant barn og unge (SUM), jf. tiltak 35. Temaet henger også tett sammen med samfunnsoppdraget om inkludering av barn og unge i utdanning, arbeids- og samfunnsliv, jf. tiltak 36. Relevante politikkområder er innsatsen for å forebygge frafall i videregående opplæring, samarbeidet mellom skolen og NAV, arbeidsrettet oppfølging og ettervernstiltak i barnevernet.

24 Styrke kommunale tjenesters kompetanse om ungdomsmedvirkning (BFD)

I arbeidet mot fattigdom i barnefamilier er det viktig å lytte til barn, unge og familiers erfaringer og synspunkter knyttet til hvilke utfordringer og behov de har, og hvordan ulike tiltak og tjenestetilbud bør utformes for å møte disse. Stat og kommune har et spesielt ansvar overfor utsatte grupper, som ikke alltid har de samme ressursene som andre til å fremme sine ønsker og behov. At barn og unge får gi uttrykk for egne perspektiver, meninger og ideer gir et bedre kunnskapsgrunnlag og er viktig i utformingen av treffsikre tiltak.

Muligheten for medvirkning i offentlige beslutningsprosesser har økt mye over de siste årene, blant annet gjennom lovfesting av kommunale ungdomsråd. Til tross for mye god praksis og kunnskap, er kompetansen for å sikre forsvarlig medvirkning fra barn og unge utilstrekkelig. En ny rapport fra Rambøll (2024) viser at det er krevende å få til reell medvirkning og at ungdomsråd kun har en moderat påvirkning på avgjørelser som blir tatt i kommunen. Dette øker faren for dårlige prosesser for medvirkning som ikke oppleves som reell. Rapporten peker videre på at både kompetanse og kapasitet i det administrative støtteapparatet rundt ungdomsmedvirkning er avgjørende faktorer. Funnene gir en oversikt over eksisterende struktu-

rer for medvirkning og forutsetninger for at denne skal være reell. Rapporten viser i den sammenheng til mulighetene og potensialet i å utnytte og styrke allerede eksisterende strukturer for medvirkning. Regjeringen vil videre vurdere hvordan vi kan sikre bedre medvirkningsprosesser både på statlig og kommunalt nivå.

25 NY – Oppfølging av utredning om fritidsklubber (BFD)

Andelen som deltar på fritidsklubber er størst blant ungdom fra familier med lav sosioøkonomisk status. Samtidig deltar unge med lavere sosioøkonomisk status i mindre grad i organiserte fritidsaktiviteter, som for eksempel idrett og musikk. Fritidsklubbene kan derfor være gode arenaer for å senke terskelen for å delta i fritidsaktiviteter for barn og unge som vokser opp i vedvarende lavinntekt.

Regjeringen utlyste i juni 2022 et oppdrag om å gjennomføre en utredning om fritidsklubber og ungdomshus. NTNU Samfunnsforskning fikk oppdraget om å gjennomføre utredningen og overrakte i november 2023 sin rapport om fritidsklubbenes rammevilkår. Rapporten peker på en krevende finansieringssituasjon for fritidsklubbfeltet, lave stillingsbrøker og varierende ansattkompetanse. Rapporten peker også på lokaler som en sentral del av rammebetingelsene for fritidsklubbtilbudet. På bakgrunn av dette kommer rapporten med flere anbefalinger for å styrke rammevilkårene i fritidsklubbfeltet.

Gjennom handlingsplan for like muligheter til å delta i kultur-, idretts og friluftslivsaktiviteter (2024–2026) vil regjeringen bidra til et kvalitetsløft i fritidsklubber, blant annet ved å videreutvikle kulturell og digital infrastruktur i fritidsklubber. Dette tiltaket vil følges opp av Kultur- og likestillingsdepartementet og Barne- og familiedepartementet. Gjennom arbeidet med stortingsmeldingen om sosial utjevning og mobilitet (SUM), jf. tiltak 35, vil regjeringen vurdere ytterligere tiltak rettet mot fritidsklubbfeltet.

26 NY – Fortsette DigiUng-samarbeidet (BFD/HOD)

Informasjon, dialog og tjenester er viktig for alle barn og unge, men verdien av å finne alt på et sted er kanskje enda større for utsatte barn og unge, for eksempel barn i lavinntektsfamilier. Regjeringen besluttet i 2022 at ung.no skal være den primære kanalen staten har for digital informasjon, dialog og digitale tjenester til barn og unge på tvers av sektorer og tjenestenivå, gjennom realisering av DigiUng-programmet. Ung.no skal være en brukervennlig inngangsport til informasjon av høy kvalitet og skal ved behov kunne lede ungdommen videre til relevante tjenester på tvers av sektorer. Tjenesten ung.no er drevet av Bufdir, som samarbeider med mange andre offentlige tjenester og etater, blant annet Helsedirektoratet.

DigiUng-samarbeidet bygger på et felles digitalt økosystem på tvers av sektorer. Via økosystemet kan eksisterende og nye tjenester, innhold og plattformer som treffer ungdom, kobles sammen og gjøres tilgjengelig på ett sted: ung.no. Alt som utvikles i DigiUng gjøres i samarbeid med DigiUngdomspanelet som består av ca. 30 ungdommer fra 13-20 år fra hele landet.

27 NY – Et bedre ettervernstilbud for unge voksne (BFD)

Tiltaket for å styrke barnevernets tilbud om ettervern for ungdom over 18 år har høy relevans for arbeid med å redusere utenforskap blant unge voksne. Barn i lavinntektsfamilier er overrepresentert i barnevernet, og barn i barnevernet er overrepresentert blant barn som får svakere tilknytning til arbeidslivet i voksen alder.

Aldersgrensen for rett til ettervern ble utvidet til 25 år med virkning fra 1. januar 2021. I januar 2023 trådte ny barnevernslov i kraft, der retten til ettervern ble ytterligere styrket, blant annet ved å gi klarere vilkår for når barnevernstjenesten har plikt til å tilby ettervernstiltak. Tiltak til ungdom over 18 år er nå en egen bestemmelse i lovens kapittel om hjelpetiltak, og det er vedtatt nye bestemmelser om oppfølging og planer for ungdom som mottar tiltak etter fylte 18 år. Avgjørelse om ettervernstiltak er enkeltvedtak og kan påklages.

Grunnmodell for hjelpetiltak er en av Bufdirs innsatser for å støtte barneverntjenestens systematikk og kvalitet i arbeidet med hjelpetiltak, inkludert ettervern. Faglige anbefalinger er utarbeidet i samspill mellom sentrale kunnskapsaktører på barnevernsfeltet, kommunale og interkommunale barnevernstjenester og representanter for brukerkunnskap og mangfoldskompetanse. Disse anbefalingene skal overleveres til Bufdir ved utgangen av 2024. Regjeringens videre oppfølging av innholdet i ettervernet vil inngå i den kommende kvalitetsmeldingen som etter planen skal legges fram våren 2025. Tematikken vil også følges opp i arbeidet med stortingsmeldingen om sosial utjevning og sosial mobilitet (SUM), jf. tiltak 35.

7 Tilknytning til arbeidslivet for ungdom og foreldre

28 NY – Innføring av ungdomsgaranti (AID)

Ungdomsgarantien skal sikre at unge mellom 16 og 30 år som trenger hjelp til å komme i ordinært arbeid, får en fast kontaktperson, og tidlig, tett og tilpasset oppfølging så lenge det er nødvendig. En slik individuelt tilpasset oppfølging gir rom for å bygge tillit, og avklare forventninger og behov. Gjennom dialog skal den unge, arbeidsgivere, helsetjenesten og utdanningssektoren, sammen finne fram til mulige løsninger. Slik kan også terskelen for å fullføre fagbrev eller annen videregående opplæring bli lavere. Alle i målgruppen for ungdomsgarantien skal få en fast kontaktperson som skal gi regelmessig oppfølging. Kontaktpersonen kan bidra med å koordinere bistand fra ulike aktører og hjelpeinstanser for unge som har sammensatte behov.

Det ble bevilget 175 mill. kroner til ungdomsgarantien i 2023. For 2024 økte regjeringen driftsbevilgningen til Arbeids- og velferdsetaten med ytterligere 205 millioner kroner. Det gir en samlet økning i bevilgningen på 380 mill. kroner sammenliknet med 2022. Økningen går til styrket bemanning for å gjennomføre ungdomsgarantien, og til kompetansehevende tiltak i NAV. Ungdomsgarantien skal bidra til å redusere tiden den unge er utenfor arbeid og opplæring, og sørge for at færre faller varig utenfor arbeidslivet. Målet er at flere skal komme i ordinært arbeid. Ungdomsgarantien er en forskriftsfestet styrking av ungdomsarbeidet i NAV, og ble iverksatt 1. juli 2023.

Regjeringen vil legge fram en stortingsmelding om arbeidsmarkedspolitikken.

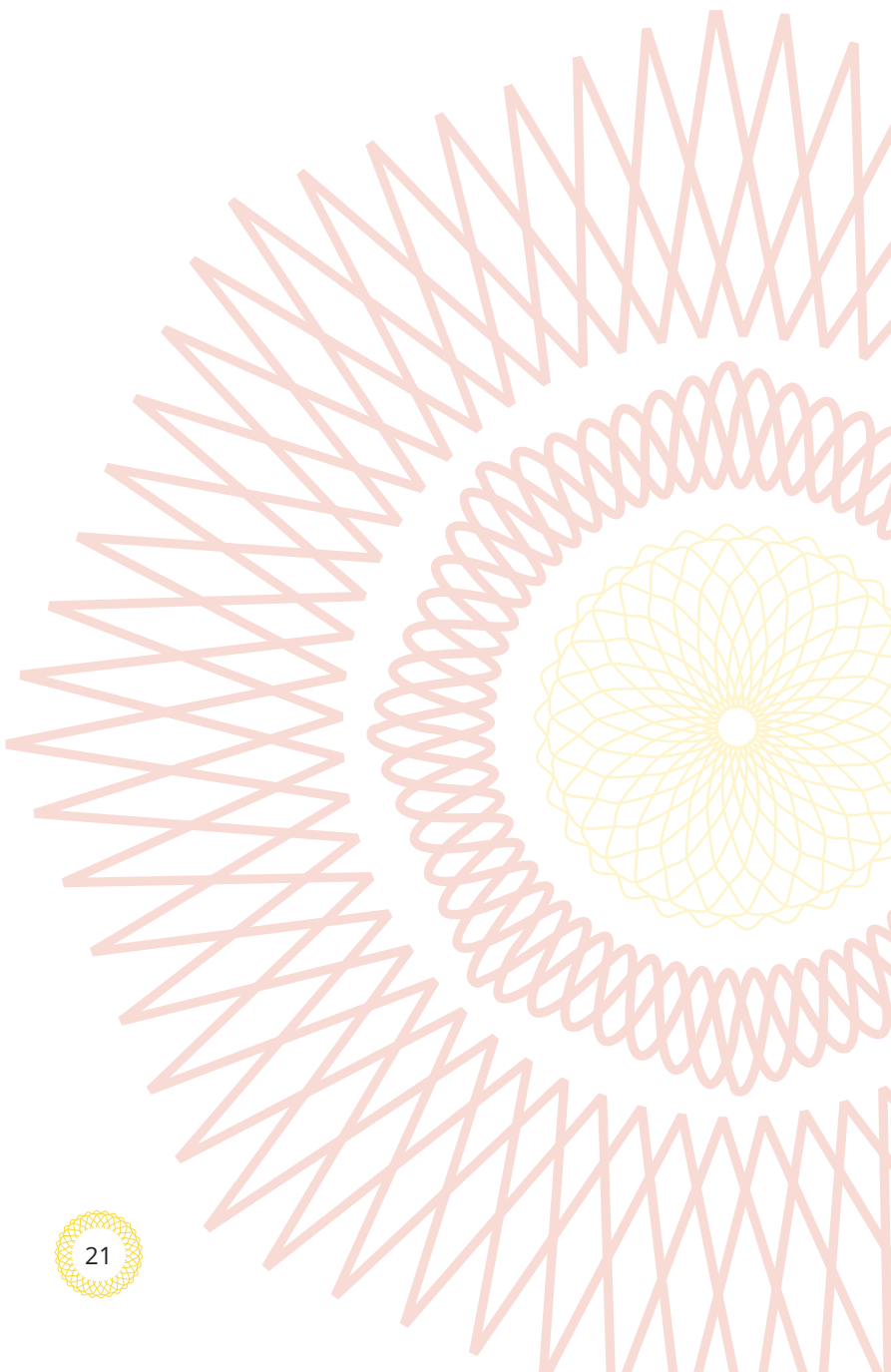
29 NY – Melding om integreringspolitikken: Stille krav og stille opp (AID)

Regjeringen leverte 22. mars 2024 en melding til Stortinget om integrering i Norge, Meld. St. 17 (2023–2024) *Om integreringspolitikken: Stille krav og stille opp*. Målet er at flere innvandrere skal få en stabil tilknytning til det seriøse arbeidslivet og at flere skal delta i små og store felleskap. Gjennom integreringsmeldingen vil regjeringen bidra til å styrke innsatsen for at flere blir integrert i det norske samfunnet.

Flere barn og unge med innvandrerbakgrunn går i barnehage, gjør det bra på skolen, fullfører videregående opplæring og tar høyere utdanning. Likevel det er fortsatt for store forskjeller mellom innvandrere og den øvrige befolkningen. Flere med innvandrerbakgrunn er overrepresentert blant personer med vedvarende lavinntekt. Mange opplever rasisme og diskriminering. Negativ sosial kontroll og æresrelatert vold er et problem i noen miljøer. Regjeringen satser på tidlig innsats, i hjemmet og på skolen, og gjennom fritidsaktiviteter.

30 NY – Økt arbeidsretting av introduksjonsprogram (AID)

Introduksjonsprogram og opplæring i norsk og samfunnskunnskap er de viktigste virkemidlene for å forberede nyankomne innvandrere for deltakelse i arbeids- og samfunnslivet i Norge. De som har utdanning fra før skal som hovedregel raskt ut i arbeid, og arbeidsrettingen av introduksjonsprogrammet skal styrkes. Samtidig skal de som ikke har videregående utdanning fra før, få muligheten til å ta videregående opplæring, og særlig fag- og yrkesopplæring, innenfor rammene av introduksjonsprogrammet. Dette skal bidra til at den enkelte får en stabil tilknytning til arbeidslivet i Norge, og til en sikker inntekt for barnefamilier.

8 Forskning og statistikk

31 Mer kunnskap om oppvekst i lavinntekt og hva som faktisk hjelper (BFD)

Det er behov for mer kunnskap om årsaker til fattigdom, langsiktige konsekvensene av fattigdom på barns utviklingsløp og effekter av tiltak rettet mot barn i lavinntektsfamilier. Våren 2023 lyste Bufdir ut et flerårig forskningsprosjekt om barn som vokser opp i fattigdom. Oppdraget skal ferdigstilles i 2026, og gjennomføres av Statistisk sentralbyrå (SSB) i samarbeid med Nordisk institutt for studier av innovasjon, forskning og utdanning (NIFU) og Folkehelseinstituttet (FHI). Prosjektet skal gi mer kunnskap om årsaker til og virkninger av å vokse opp i fattigdom samt hvilke tiltak som vil være mest effektive for å redusere og forebygge fattigdom. Prosjektet skal også bidra til å bygge kompetanse og kapasitet på fattigdomsfeltet i forskningsmiljøene, slik at det forskes på fattigdom i barnefamilier også etter at oppdragsperioden er over.

32 Vurdere supplerende fattigdomsmål (BFD)

I dag benyttes den relative indikatoren vedvarende lavinntekt for å belyse omfanget av barn som lever i fattige familier. Dette er en nyttig indikator for å følge fattigdomsutviklingen i Norge, men synliggjør ikke alle dimensjonene ved fattigdom. Det er derfor behov for å ta i bruk andre indikatorer som supplerer lavinntektsmålet, for å gi et mer helhetlig og dekkende bilde av situasjonen til barn i fattige familier og måle effekter av ulike typer innsatser.

I 2022 lyste Bufdir ut et prosjekt for å utrede og anbefale fattigdomsmål som kan supplere indikatoren om vedvarende lavinntekt. SSB ble tildelt oppdraget, som publiserte rapporten *Måling av barnefattigdom: Utredning av supplerende fattigdomsmål* våren 2024. BFD vil, i samarbeid med Bufdir andre relevante departementer, vurdere SSBs anbefalinger til supplerende indikatorer og videre oppfølging.

33 NY – Forskings- og innovasjonssatsing om utsatte barn og unge (BFD, KD, HOD)

Regjeringen etablerte i 2023 en ny forsknings- og innovasjonssatsing om utsatte barn og unge i Forskningsrådet. Satsingen skal blant annet bidra til bedre kunnskap om årsaker til utenforskap blant barn og unge, og til bedre kunnskap om hvordan tiltak, tjenester og tilbud mest effektivt kan forhindre at barn og unge marginaliseres og faller utenfor. Målgruppen for satsingen er utsatte barn og unge, som inkluderer barn og unge som vokser opp i fattigdom. Barne- og familiedepartementet, Kunnskapsdepartementet og Helse- og omsorgsdepartementet har etablert satsingen i felleskap, og i 2024 er bevilgningen til satsingen på 24,6 mill. kroner. Regjeringen vil fremover vurdere en videre styrking av satsingen.

34 NY – Forskning på barrierer for deltakelse i kulturfrivilligheten (KUD)

Det mangler kunnskap om økonomi som barriere for deltakelse innen kulturfrivilligheten, og i hvilken grad kulturfeltet søker nasjonale og lokale tilskuddsordninger for å redusere økonomiske barrierer. Telemarksforskning gjennomfører en kartlegging med frist 1. oktober 2024.

9 Et felles løft for barn i lavinntektsfamilier

35 NY – Felles stortingsmelding om sosial utjevning og mobilitet for barn og unge (BFD/KD/AID/HOD/KUD)

Barn som vokser opp i familier der foreldrene har lavt utdanningsnivå og lav inntekt, har økt risiko for avbrutt skolegang, lav inntekt, dårlig helse og svak tilknytning til arbeids- og samfunnsliv som voksne. Samtidig øker de økonomiske forskjellene i Norge, og nyere forskning viser at den sosiale ulikheten i skolen har økt over tid. Bedre levekår og økte muligheter for barn i familier med lav sosioøkonomisk status er viktig for de barna og familiene det gjelder, men har også betydelige samfunnsøkonomiske gevinster på sikt.

Våren 2025 vil fem statsråder legge fram en felles melding om sosial utjevning og sosial mobilitet (SUM). Målet med meldingen er å redusere sosiale forskjeller blant barn og unge og motvirke at levekårsutfordringer går i arv. Dette krever bedre sammenheng i politikktutviklingen på tvers av ulike sektorområder, et helhetlig blikk på livene til barn og unge, og utvikling av kunnskapsbaserte tiltak. Stortingsmeldingen skal følge opp ekspertgruppen om barn i fattige familier (Rege-gruppen), som leverte sine anbefalinger høsten 2023, og ekspertgruppen om betydningen av barnehage, skole og SFO for sosial utjevning og sosial mobilitet (Løken-gruppen), som leverte sin rapport våren 2024. Arbeidet henger sammen med samfunnsoppdraget om inkludering av barn og unge i utdanning-, arbeids- og samfunnsliv, jf. tiltak 36.

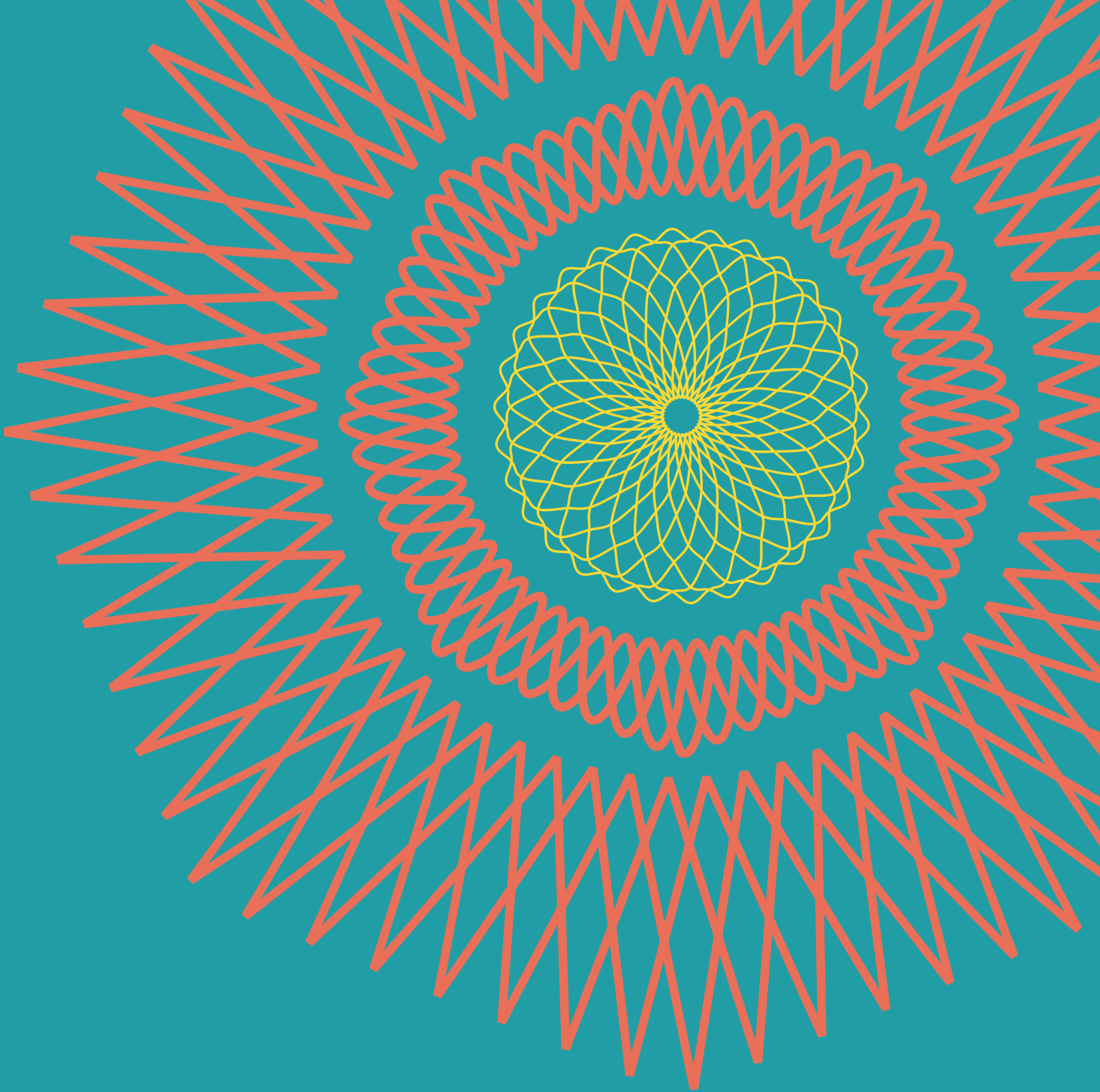
Meldingen skal være overordnet og definere rammer, førende prinsipper og retning for politikken for å fremme sosial mobilitet og sosial utjevning. Den vil dekke ulike arenaer i barns oppvekst, tjenestetilbud for barn og unge og økonomisk støtte til barnefamilie. Meldingen vil ta for seg viktige overganger i barn og unges oppvekst, blant annet overgangen fra barnehage til skole og overgangen til voksenlivet. Meldingen vil legge vekt på tidlig innsats, barnets 1000 første dager og tverrsektorielt samarbeid for å løse komplekse samfunnsutfordringer.

36 NY – Samfunnsoppdrag om inkludering av barn og unge i utdanning, arbeids- og samfunnsliv (BFD/KD/AID/HOD/KUD)

Regjeringen har satt i gang et arbeid med et målrettet samfunnsoppdrag om inkludering av barn og unge. Barn og unge som vokser opp i lavinntektsfamilier har økt risiko for marginalisering og utenforskap, og er dermed en viktig målgruppe for samfunnsoppdraget. Målrettede samfunnsoppdrag (eller «missions») ble lansert i Langtidsplanen for forskning og høyere utdanning 2023-2032, som et nytt forsknings- og innovasjonspolitisk virkemiddel for å finne løsninger på definerte samfunnsutfordringer. Med målrettede samfunnsoppdrag ønsker offentlige myndigheter blant annet å kombinere ambisiøse mål med bredt engasjement og innsats fra mange ulike aktører i samfunnet. Ambisjonene for samfunnsoppdraget om barn og unge er å redusere andelen unge som står utenfor arbeid, utdanning og samfunnsliv, gjennom en tverrsektoriell og målrettet innsats.

En operativ gruppe ledet av Forskningsrådet fikk oppdraget med å foreslå hvordan samfunnsoppdraget burde innrettes, organiseres og gjennomføres. Gruppen leverte sin rapport *Barn og unge først – vårt felles ansvar* våren 2024. I denne rapporten kom gruppen med forslag til langsiktige mål og delmål for å forhindre ungt utenforskap, og forslag til hvordan inkluderingsarbeidet kan organiseres på nye måter for å nå målene. Regjeringen vurderer nå forslagene i rapporten, med sikte på iverksettelse av samfunnsoppdraget i 2024/2025.

Utgitt av: Barne- og familiedepartementet

Bestilling av publikasjoner:
Departementenes sikkerhets- og serviceorganisasjon
publikasjoner.dep.no
Telefon: 22 24 00 00
Publikasjoner er også tilgjengelige på:
www.regjeringen.no